

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 ianuarie 2017

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecători

mun. Chișinău

Nicolae Gordilă

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun

juducând în ședință fără participarea părților recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai și a reprezentantului părții vătămate I.M.C.A. „Grawe Carat Asigurări”, Veaceaslav Toma, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui

***Pleşca Oleg Anatolie**, născut la 02.05.1975,
originar din Republica Germania or. Veimar,
locuitor în or. Rezina, str. Matei Basarab 29,*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 27.11.2015-01.09.2016;

instanța de apel: 21.09.2016-17.10.2016;

instanța de recurs: 24.11.2016-17.01.2017.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Rezina din 01 septembrie 2016, Pleșca Oleg a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 361 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 200 unități convenționale, ceea ce constituie 4000 (patru mii) lei.

2. Instanța de fond a constatat că, Pleșca Oleg se învinuiește că, în perioada 19.07.2015 -12.08.2015 deținând funcția de director, reprezentanța „Rezina” CA „Grawe Carat Asigurări” SA, având scopul eliberării lui Goncear Vadim Grigore, a.n. 1985 de răspundere contravențională, care la 19.07.2015 a comis un accident rutier, în condițiile lipsei unui contract de asigurare de răspundere civilă auto, poliței de asigurare, și nefiind încasată prima de asigurare, a confecționat ilegal polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu nr. RCA1 001666989 din 29.04.2015.

3. Nefiind de acord cu sentința procurorul a depus apel prin care a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei sentințe potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Pleșca Oleg să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, ceea ce

constituie 6000 lei, pe motiv că:

- pedeapsa numită inculpatului este prea blândă, deoarece inculpatul nu a înțeles pericolul social al acțiunilor sale, încercând, pe tot parcursul examinării cauzei penale să evite răspunderea ce urmează să o poarte pentru acțiunile sale și să ducă instanța în eroare cu declarații de genul că de fapt, nu el a falsificat polița de asigurare, dar soția sa, care este grav bolnavă, iar el a luat vina asupra sa, însă careva probe în acest sens în instanța de judecată nu au fost prezentate din partea apărării;

- conform extrasului din procesul-verbal nr. 32 al ședinței Comitetului de Conducere a întreprinderii cu Capital Mixt Compania de Asigurări „Grawe Carat Asigurări” SA din 19.08.2015, inculpatul Pleșca Oleg a fost sancționat cu concediere din 19.08.2015, conform art. 86 alin.(1) lit. k) din Codul Muncii al RM din motivul falsificării poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă (RCA) nr. RCAI-001666989 din 29.04.2015, sancțiune care, de altfel, nu a fost contestată de inculpat din motive neclare, cu toate că a avut toate posibilitățile în acest sens, totuși inculpatul a continuat să susțină că nu el a falsificat polița de asigurare, or, acest fapt duce la concluzia că inculpatul minte încercând să ducă instanța în eroare.

3.1. Împotriva sentinței inculpatul Pleșca Oleg a depus apel prin care a solicitat casarea acesteia cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, deoarece:

- nu a fost demonstrat dacă există polița de asigurare în original și că ea a fost semnată de el personal și reprezentantul CA „Grave Carat Asigurări” SA și nici alți martori audiați în cadrul examinării cauzei penale nu au confirmat faptul că au văzut originalul poliței;

- instanța eronat a apreciat probele prezentate de acuzatorul de stat la emiterea sentinței, iar careva expertiză grafologică nu a fost efectuată și existența semnăturii lui Pleșca Oleg nu s-a stabilit, iar toată învinuirea se bazează pe explicația inculpatului depusă administrației CA „Grave Carat Asigurări” SA, unde el a confirmat că a emis așa poliță și de nenumărate ori a explicat din ce motiv a depus așa explicații.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17.10.2016 a fost respins ca nefondat apelul procurorului și admis apelul avocatului declarat în numele inculpatului, casată sentința instanței de fond și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru primă instanță, prin care Pleșca Oleg a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 361 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpat.

4.1. Instanța de apel a constatat că, cercetarea judecătorească de către prima instanță s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor, însă instanța de fond nu a analizat cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării.

Analiza probelor pe cauză prin prisma art. 101 Cod de procedură penală indică incontestabil la faptul, că probatoriul existent la care se referă instanța în sentință nu

demonstrează vinovăția lui Pleșca Oleg în comiterea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(1) Cod penal, concluzia fiind una pripită și absolut nefondată, motiv pentru care sentința a fost casată. De fapt, instanța de fond corect a statuat asupra faptului că inculpatul Pleșca Oleg se învinuiește în fapta ce i se impută, dar eronat a emis o sentință de condamnare.

Astfel, Colegiul penal a constatat că, Pleșca Oleg se învinuiește în baza art. 361 alin.(1) Cod penal și anume că, în perioada 19.07.2015 -12.08.2015 deținând funcția de director, reprezentanța „Rezina” CA „Grawe Carat Asigurări” SA, având scopul eliberării lui Gonciar Vadim, a.n. 1985, de răspundere contravențională, care la 19.07.2015 a comis un accident rutier, în condițiile lipsei unui contract de asigurare de răspundere civilă auto, a poliței de asigurare și nefiind încasată prima de asigurare, a confecționat ilegal polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă cu nr. RCA1 001666989 din 29.04.2015.

Deși inculpatul Pleșca Oleg nu-și recunoaște vina, întru confirmarea vinovăției acestuia, acuzatorul de stat a prezentat un șir de probe, cercetate în instanța de fond și verificate în cadrul ședinței instanței de apel, și anume:

- declarațiile reprezentantului părții vătămate CA „Grawe Carat Asigurări” SA, Toma Veaceslav, a martorilor Bîlici Oxana, Costin Sergiu, Gonciar Vadim;
- copia poliței de asigurare nr. RCA1-001666989 din 29.04.2015 eliberată lui Gonciar Vadim, a.n. 1985, cetățean al regiunii transnistrene, care la 19.07.2015 a comis accident rutier și căruia în condițiile lipsei unui contract de asigurare de răspundere civilă auto poliței de asigurare și nefiind încasată prima de asigurare, i-a fost confecționată ilegal polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă de către Pleșca Alioga (f.d.7);
- explicația lui Pleșca Oleg depusă la 12.08.2015 directorului ÎM CA „Grawe Carat Asigurări” SA, prin care recunoaște că a perfectat polița de asigurare auto lui Gonciar Vadim, la rugămintea mamei sale Gonciar Galina, pentru a o prezenta colaboratorilor poliției cu scopul de a nu-i aplica amendă contravențională în lipsa poliței de asigurare (f.d. 8).

Colegiul penal analizând partea descriptivă a sentinței a menționat că, instanța de fond nu a constatat fapta săvârșită de inculpatul Oleg Pleșca, însă, recunoscându-l culpabil de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(1) Cod penal, a reținut faptul că inculpatul *se învinuiește* de săvârșirea acestei infracțiuni.

În urma analizei ansamblului de probe, Colegiul a ajuns la concluzia de achitare a inculpatului, deoarece fapta incriminată la art.361 alin.(1) Cod penal se constată din confecționarea, deținerea, vânzarea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, în confecționarea sau vânzarea imprimatelor, ștampilelor sau a sigiliilor false ale unor întreprinderi, instituții, organizații, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare.

Prin urmare, Colegiul a reținut afirmațiile din apelul declarat de inculpatul Pleșca

Oleg precum că nici în cadrul urmăririi penale, nici în cadrul ședinței de judecată nu a fost prezentat originalul poliței de asigurare, ori instanța de fond a examinat cauza condamându-l pe inculpat pentru confecționarea unui document oficial falsificat în baza unei copii care nu este autenticată conform prevederilor legale, pe când originalul lipsește cu desăvârșire.

Tot aici, Colegiul penal a menționat că în rubrica asigurător CA „Grawe Carat Asigurări” SA care a semnat polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă (RCA) este indicată Pleșca Aliona, iar expertiză grafoscopică asupra semnăturii nu a fost efectuată pentru a cunoaște cu certitudine de către cine a fost semnată polița, ori inculpatul neagă cu vehemență că aceasta ar fi fost semnată de acesta.

Instanța de apel și-a exprimat dezacordul cu concluziile primei instanțe privind confirmarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, deoarece nici una dintre probele administrate în instanța de fond nu au demonstrat cu certitudine vinovăția acestuia, făcând trimitere la declarațiile reprezentantului părții vătămate CA „Grawe Carat Asigurări” SA, care a menționat că personal nu a văzut originalul poliței de asigurare, iar martorul Bîlici Oxana a declarat că din secția ei nimeni nu a văzut polița dată în original.

Astfel, motivele invocate de către acuzare în apelul declarat nu au fost reținute de către Colegiul penal, acestea fiind lipsite de suport probator.

5. Împotriva deciziei au declarat recursuri ordinare procurorul și reprezentantul părții vătămate, care solicită:

- *procurorul*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, casarea deciziei instanței de apel cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, deoarece:

- instanța de apel chiar dacă l-a achitat pe Pleșca Oleg din motiv că *fapta nu a fost comisă de inculpat*, și-a motivat soluția prin faptul că instanța de fond a examinat cauza condamându-l pe inculpat pentru confecționarea unui document oficial falsificat în baza unei copii care nu este autenticată conform prevederilor legale;

- la adoptarea soluției nu s-a ținut cont de faptul că în cadrul urmăririi penale, nu a fost posibil de a stabili polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă în original, deoarece aceasta a fost expediată prin fax la sediul central al SA „Grawe Carat”;

- pe cazul dat s-a efectuat anchetă de serviciu, unde Pleșca Oleg a confirmat că el a eliberat polița dată, dar nu a prezentat-o în original și în urma anchetei, inculpatul a fost concediat și totodată, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că, pe polița de asigurare figura Pleșca Aliona, iar semnătura era a inculpatului, fapt confirmat și de acesta;

- reieșind din soluția instanței s-a constatat comiterea infracțiunii, însă aceasta nu a fost comisă de inculpat și reieșind din motivele deciziei recurate, reiese că în cazul dat nu există faptul infracțiunii și prin urmare, motivarea soluției contrazice dispozitivul

hotărârii.

- *reprezentantul părții vătămate, Toma Veaceslav*, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată, pe motiv că, reieșind din soluția instanței de apel s-a constatat comiterea infracțiunii, însă aceasta nu a fost comisă de inculpat, iar din motivele invocate la adoptarea concluziei de achitare, reiese că instanța constată că în cazul dat nu există faptul infracțiunii și prin urmare, motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.

5.1. Asupra recursurilor declarate inculpatul a depus referință prin care solicită respingerea acestora, pe motiv că decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursurile urmează a fi admise din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.*

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul penal lărgit a statuat asupra admiterii recursurilor declarate de procuror și de reprezentantul părții vătămate și casării totale a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, reieșind din următoarele considerente de fapt și de drept prezente în cauză.

Potrivit argumentelor invocate de recurenți, ultimii formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise de pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală și anume, *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.*

Colegiul având în vedere esența erorilor invocate de recurenți și constatând că instanța de apel a interpretat eronat prevederile legale și cele jurisprudențiale la rejudecarea cauzei penale și la adoptarea soluției sale, se va expune asupra erorilor admise.

Așadar, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit practicii cu privire la judecarea cauzelor penale în ordine de apel și conform art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a

pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant, dacă există circumstanțe atenuante și agravante, dacă probele corect au fost apreciate, dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual sau penal, au fost corect aplicate.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare, dacă eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Statuând asupra principiului respectării normelor de drept menționate, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel la adoptarea soluției expuse pe larg în pct. 7.1. al prezentei decizii, nu a respectat întocmai prevederile legale enunțate supra, interpretându-le eronat.

Instanța de recurs consideră că soluția instanței de apel privind achitarea inculpatului pe art. 361 alin. (1) Cod penal este prematură și afectată de eroarea de drept prescrisă în pct. 6) alin. (1) din art. 427 Cod de procedură penală și anume că *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii.*

Astfel, din partea descriptivă a deciziei rezultă că temeiul de casare a sentinței cu pronunțarea unei noi soluții de achitare a inculpatului, este faptul că *partea acuzării nu a prezentat probe veridice care ar fi demonstrat vinovăția inculpatului la comiterea infracțiunii încriminate.*

La baza acestei concluzii instanța de apel a pus declarațiile inculpatului și parțial cele ale reprezentantului părții vătămate și a martorului Bîlici Oxana, care au declarat că nu au văzut polița de asigurare în original, însă, deși instanța a verificat probele date și a audiat părțile pe viu, declarațiile acestora nu au fost analizate complet, sub toate aspectele, cu o argumentare desfășurată a concluziilor sale, doar indicându-se că prin acestea nu se dovedește vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

În acest sens, concluziile instanței contravin prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală, deoarece probele enunțate nu au primit o apreciere la justa lor valoare și sunt premature, or, într-o hotărâre este necesar nu numai de a reda declarațiile participanților la proces, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe, care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse. Astfel, modalitatea de

motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele menționate în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Mai mult ca atât, făcând o analiză a părții descriptive a deciziei atacate, Colegiul constată că, instanța de apel motivează: „*că deși inculpatul nu-și recunoaște vina, întru confirmarea vinovăției procurorul a prezentat un șir de probe....*”, făcând trimitere la declarațiile reprezentantului părții vătămate, a martorilor, precum și la copia poliței de asigurare și la explicația inculpatului, prin care recunoaște că a perfectat polița de asigurare, ca într-un final instanța să concluzioneze *că fapta nu a fost săvârșită de inculpat*, astfel încât, apare o contradicție a instanței de apel pe care Colegiul penal o consideră drept eroare, deoarece rezultă incontestabil că motivarea deciziei contrazice dispozitivului adoptat.

Faptul că, în opinia instanței de apel nu a fost confirmată vinovăția inculpatului, face parte din latura subiectivă și constituie un element al infracțiunii, însă soluția de achitare este indicată cu totul alta - din motiv că fapta nu a fost comisă de inculpat.

Colegiul consideră necesar de specificat că motivarea soluției pronunțate de instanța de judecată constituie o îndatorire care înlătură orice aspect discreționar în realizarea justiției, dând părților din proces posibilitatea să-și formeze convingerea cu privire la legalitatea și temeinicia soluției adoptate, iar instanței de recurs elementele necesare pentru exercitarea controlului judecătoresc.

În speță, instanța de apel nu și-a motivat decizia pronunțată, aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, astfel încât cauza a fost examinată cu abateri de la normele de procedură, nu a respectat cerințele de judecare a apelurilor prevăzute în art.414, 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală - hotărârea adoptată nu cuprinde temeiurile de fapt și de drept ce au dus la admiterea apelului părții apărării, precum și motivele adoptării soluției date, ceea ce duce la desființarea deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare, deoarece eroarea constatată nu poate fi corectată de instanța de recurs.

Prin urmare, la o nouă rejudecare instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93-95, 100-101 Cod de procedură penală, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelanți în apeluri, să verifice și să aprecieze just probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere convenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, să analizeze și să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, să constate prezența sau lipsa în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele expuse în pct.6 al prezentei

decizii și, ca urmare, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă normelor prevăzute la art.417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sergiu Brigai și a reprezentantului părții vătămate I.M.C.A. „Grawe Carat Asigurări”, Veaceaslav Toma, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui Pleșca Oleg și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată integral la 31 ianuarie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Liliana Catan

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Ion Guzun